

Voedselraden – lessen geleerd?

Stad

Amsterda,

Datum bijeenkomst

12 mei 2023

Contactpersoon

Arnold van der Valk / Jeffrey Sprangenberg

E-mail

arnoldvdvalk@ziggo.nl

Deelnemers

- Ede: Anja Kroodsma / Herman Pieter Prangsm
- Amsterdam: Arnold van der Valk
- Den Haag: Liane Lankreijer
- Haarlem: Rogier Tan
- Utrecht: Anneke Boersma / Emina Zorlak
- Dordrecht: Conny Taheij / Robert Klaassen
- Gasten: Alanya de Boer / Leon Feenstra / Ruben Smolders / Peter Bootsma

Programma

- 1 Wat leren we uit onderzoek naar Voedselnetwerken in Nederland?
- 2 Wat is het FoodClick project van de Food Council Amsterdam?
- 3 Hoe past een Voedselraad binnen een Taakdemocratie?
- 4 Willen we met elkaar verder als COP Voedselraden NL? Een, hoe dan?

LOCATIE Amsterdam-Noord

Voedselinitiatief

Stadslandbouwcomplex Noordoogst

E-mail

info@noordoogst.org

Website

www.noordoogst.org

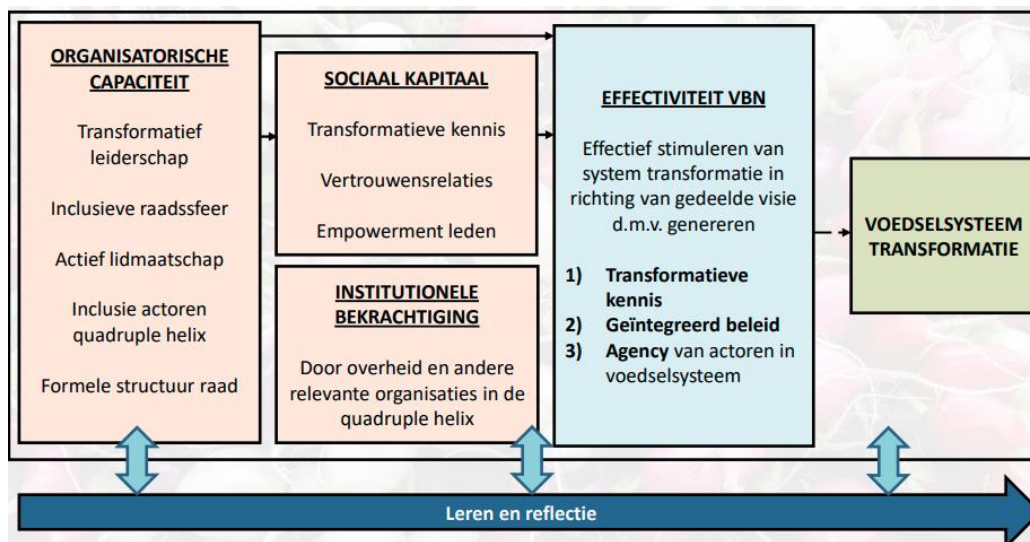
Beschrijving

Het is een stadslandbouwgebied waarin alle onderdelen van de voedselketen zijn vertegenwoordigd, van een tuinderij en varkensfokkerij tot aan een restaurant en recyclingbedrijfjes. Verder zijn er recreatieve natuuractiviteiten zoals een natuurspeeltuin, wijngaard, volkstuintjes en een vlindertuin.

Een groot deel van de activiteiten wordt verricht door (groene) ondernemers. De stichting Noordoogst heeft geen winstoogmerk. De ondernemers en coöperaties welke actief zijn op het terrein vallen onder de stichting. De stichting verzorgt het contact met de gemeente (eigenaar grond). De grond behoort bij het voormalige sportpark De Melkweg. Op het terrein zijn nog steeds sportverenigingen actief. Het contract met de gemeente loopt tot 2026. Het terrein is opgenomen in de plannen voor een ontwikkelingsgebied voor een nieuwe wijk voor bijna 100.000 inwoners op het grondgebied van Amsterdam en Zaanstad. Na een lobby is het stichtingsbestuur erin geslaagd een plek te bemachtigen in het ontwerpteam voor de nieuwe stadswijk.

Onderzoek Voedselnetwerken

Alanya den Boer – Athena Instituut VU

Netwerken kunnen alleen goed functioneren met voldoende organisatorische capaciteit, sociaal kapitaal en institutionele bekrachtiging.

Onderling vertrouwen is cruciaal evenals het ontwikkelen van een gedeelde visie en strategie.

Vervolg

Alanya den Boer – Athena Instituut VU

Participatie van doelgroepen is een noodzakelijke voorwaarde.

Er kunnen drie types (niveaus) van netwerken worden onderscheiden: niet systemisch (ondersteuning van individuen en organisaties), systemisch (horizontale interactie) en systemisch (horizontale en verticale interactie).

Niveau van opereren ¹	Selectie van gewenste/mogelijke rollen
Niet-systemisch niveau 	Ondersteunen en stimuleren van individuele initiatieven Overzicht bieden van initiatieven, projecten, etc.
Systemisch niveau: 'horizontale interacties' 	Faciliteren van interactie tussen verschillende stakeholders (multistakeholder workshops) Initiëren van multistakeholder pilots en experimenten
Systemisch niveau: 'verticale interacties' 	(On)gevraagd beleidsadvies o.b.v. verschillende stakeholder perspectieven Stimuleren handelingsperspectief voor institutionele verandering

3

FoodClick

Leon Feenstra en Ruben Smolders

Een belangrijke vraag FoodClick is hoe de mensen in een kwetsbare positie bereikt kunnen worden. Deze vraag speelt ook in bijna alle aangesloten voedselraden.

Co-design - Quadruple helix:

Burgers
Onderzoek & Onderwijs
Beleid \n
Ondernemers

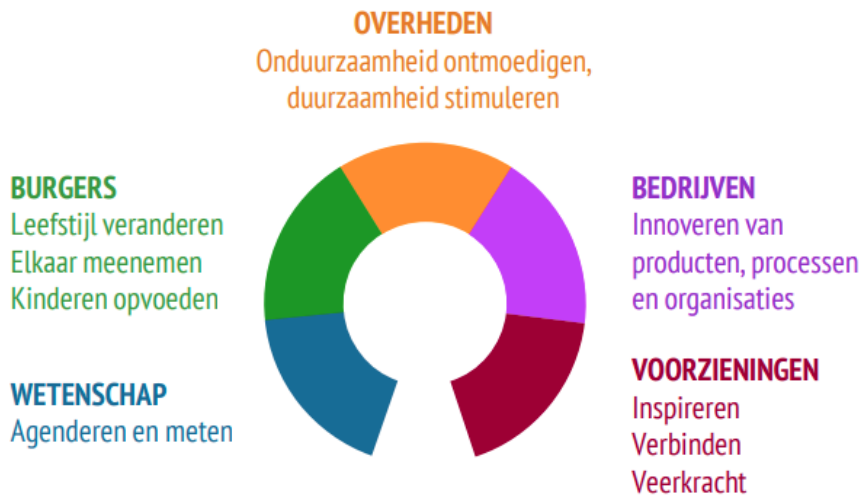
In het debat wordt ingegaan op het concept van de triple helix en quadruple helix. Een terugkerende vraag is, hoe het betrekkelijk abstracte begrippenkader en de ingewikkelde methoden van een wetenschappelijk programma met sterke wortels in de maatschappelijke praktijk op een aansprekende manier kunnen worden overgebracht op een breed publiek.

Achter het concept van de triple helix gaat een aanname schuil; namelijk dat overheid, bedrijfsleven en onderzoeksinstituten gezamenlijk een succesformule hebben uitgevonden voor maatschappelijke transformaties zoals eerder is gebeurd in de naoorlogse landbouw: van kleinschalige, uiterst versnipperde activiteiten naar het moderne agro-industriële complex. De toevoeging van een vierde partner, namelijk burger(-initiatief), stuit op impliciete weerstand bij de oude partners. Dit is een relevante overweging voor nieuwe voedselnetwerken.

Taakdemocratie als werkmodel voor Voedselraden

Peter Bootsma – Noorder Duurzaam – Groene burgemeester Groningen

Het zoeken naar een min of meer representatieve vertegenwoordiging van belangen is een belangrijke issue voor de meeste voedselnetwerken. Op dit punt stuiten veel raden in binnen- en buitenland op het gebrekkige functioneren van de klassieke vertegenwoordigende organen van de lokale democratie.

Bootsma heeft het concept 'taakdemocratie' ontwikkeld. Taakdemocratie is geschikt om tot werkende democratische oplossingen te komen bij grote maatschappelijke transformaties, zoals de transitie naar een duurzame samenleving.

Het huidige democratische systeem is niet toegesneden op de noden van de eenentwintigste eeuw: klimaatverandering, globale onrechtvaardigheid, verlies aan biodiversiteit e.d.

In de sfeer van voedselbeleid impliceert taakdemocratie het formeren van besluitvormende organen waarin de gehele voedselketen vertegenwoordigd is. Taakdemocratie komt niet in de plaats van de conventionele vertegenwoordigende lichamen, zoals de gemeenteraad, maar vormt een extra laag met een eigen specifieke reden van bestaan.

Maatschappelijke geleding		Taken bij transities
Wetenschappers	In hoger onderwijs, non-profit, overheid, bedrijfsleven of onafhankelijk	Meten van economisch, ecologisch en sociaal kapitaal, toekomst voorspellen , geschiedenis duiden , vinden van ontwikkelpaden
Burgers	Groepering naar bijv. gebied, leeftijd, beroep, inkomen, etniciteit, gender, etc.	Collectief aanpassen van leefstijl , elkaar motiveren en steunen , opvoeden van kinderen met duurzame waarden, stemmen
Overheden	Parlementen, bestuurscolleges, autoriteiten, diensten, justitie, defensie	Bevorderen of subsidiëren wat duurzaam is, verbieden of belasten wat onduurzaam is, en zorgen voor rechtvaardige lastenverdeling
Bedrijven	Zzp, mkb, grootbedrijf, multinationals, ondernemersverenigingen, brancheorganisaties	Duurzaam innoveren van producten, bedrijfsmodellen en organisaties
Maatschappelijke voorzieningen	Zorg, onderwijs, woningcorporaties, sport, cultuur, levensbeschouwing	Mensen inspireren , leerlingen en studenten kwalificeren , bouwen en verbinden van gemeenschappen , zorgen dat iedereen mee kan doen
De hele samenleving		Alle ingrediënten voor transitie

Zijn antwoord is een innovatieve benadering van democratie; waarin meer plaats wordt ingeruimd voor partijen die bepalend zijn in elke duurzaamheidsstrategie, zoals consumenten, startende bedrijven, maatschappelijke initiatieven.

Taakdemocratie wordt ondersteund door een gereedschapskist met instrumenten: een manifest, een transitieatlas, een stelsysteem en een campagnecanvas. Deze instrumenten zijn in de noordelijke provincies en gemeenten op hun waarde getoetst. Veel van de instrumenten zijn te vinden op de site van Noorden Duurzaam.

<https://www.noordenduurzaam.nl/>

Vervolg COP Voedselraden NL

Cruciale vragen die nog niet zijn beantwoord

- 1 Hoe organiseren we ons? Denk aan: representativiteit, legitimiteit, effectiviteit en inclusie
- 2 Hoe zorg je voor het betrekken van en creëren van draagvlak bij bewoners?
- 3 Wat is je missie, doel en beoogde impact?
- 4 Hoe organiseer je het financieel?
- 5 Hoe kun je het beste je stem laten horen?

Functies

Samenstelling COP Voedselraden NL

1. Huidige steden (Ede, Amsterdam, Den Haag, Utrecht, Dordrecht en Haarlem) blijven participeren met 2 vaste vertegenwoordigers.
2. Extra deelnemers als gasten voor een bepaalde bijeenkomst mogelijk.
3. Nieuwe/bestaande Voedselraden worden uitgenodigd om te participeren.
4. Vier bijeenkomsten per jaar op locatie: thema en locatie vast te stellen door organiserende Voedselraad.
5. Aanpak landelijke agendering van thema's wordt gezamenlijk opgepakt.
6. Budget (uren en materiele kosten) wordt per bijeenkomst door penvoerder beschikbaar gesteld aan de organiserende Voedselraad.

BRONNEN

- Presentatie van Alanya den Boer over Nederlandse voedselraden d.d. 12 05 2023
- Alanya C.L. den Boer c.s, Food policy networks and their potential to stimulate systemic intermediation for food system transformation, in: Cities 135 (2023).
- Presentatie door Leon Feenstra en Ruben Smolders over FoodClic programma 12 05 2023.
- Presentatie Peter Bootsma, Taakdemocratie als werkmodel voor voedselraden 12 05 2023.
- Model van een campagnecanvas ontworpen door Noorden Duurzaam.
- Samenvatting van Taakdemocratie.
- 7. Kritiek van Noorden Duurzaam op burgerberaden.